

Richtlijnen voor werkstukken en scripties

1 Tabel van verplichte en niet verplichte onderdelen van werkstukken en scripties (achter niet verplichte onderdelen staat een sterretje)

Voorwerk	Kern	Nawerk
Titelblad	Inleiding	Noten ¹
Inhoudsopgave	Hoofdstukken (genummerd)	Bibliografie
Voorwoord*	Conclusies	Bijlagen*
Samenvatting*		

2 Vormgeving

- Gebruik een goed leesbare letter: bijvoorbeeld een 12-punts Times New Roman of een 10-punts Arial.
- Kies ruime marges: links en rechts 3 cm, boven en onder 2,5 cm. Regelafstand 1, 1,2 of 1,5.
- Rechts uitvullen (resultaat: rechte rechterkantlijn) mag, maar hoeft niet. Wie rechts uitvult, moet zorgen voor voldoende afbrekingen om te voorkomen dat er onregelmatige witte vlekken tussen de woorden ontstaan.
- Nummer de pagina's.
- Plaats citaten, 'pregnant' woordgebruik en betekenisomschrijvingen tussen enkele aanhalingstekens ('...'); kies voor citaten binnen citaten dubbele aanhalingstekens ("...").
- Niet ingeburgerde buitenlandse woorden of uitdrukkingen: cursief.
- Hanteer de officiële spelling. Raadpleeg bij twijfel het 'Groene boekje'.²

3 Inhoud

Titelblad

- Bovenste helft bladzijde: titel en eventueel ondertitel.
- Midden bladzijde: een afbeelding (mag, maar hoeft niet).
- Onderste helft bladzijde: naam schrijver, type scriptie (werkgroepsnota/BA-eindwerkstuk/MA-scriptie), collegekaartnummer, naam begeleider, indien van toepassing naam tweede lezer, indien van toepassing aanduiding vak of werkgroep zoals vermeld in de e-Studiegids, BA Nederlandse Taal en Cultuur of MA Neerlandistiek/Specialisatie, Universiteit Leiden. Bij korte schriftelijke

---

¹ Indien van toepassing (zie verderop) en alleen als gekozen is voor eindnoten in plaats van voetnoten.

² Er is ook een internetversie van het 'Groene boekje': <<http://woordenlijst.org/>>.

opdrachten komen deze gegevens in de kop van de eerste tekstpagina. De aanduiding 'Universiteit Leiden' kan in dat geval achterwege blijven.

Inhoudsopgave

- De inhoudsopgave bevat de vermelding van voorwoord*, samenvatting*, inleiding, hoofdstukken (eventuele paragrafen, subparagrafen), conclusies, noten (zie n. 1), bibliografie, bijlagen*. De inhoudsopgave geeft van deze onderdelen de paginaverwijzingen. Ongenummerde tussenkopjes blijven onvermeld.
- Titels van hoofdstukken (en eventuele paragrafen, subparagrafen) moeten gelijkwaardig en informatief zijn, en de lading dekken.
- Bijlagen krijgen een titel die de inhoud goed weergeeft. Is er meer dan één bijlage, dan worden de afzonderlijke bijlagen bovendien genummerd (bijvoorbeeld: Bijlage 1: Tabellen van taalvaardigheidsniveau).
- De inhoudsopgave moet een overzichtelijke vormgeving hebben: bijvoorbeeld hoofdstuktitels vet, inspringen bij paragrafen en subparagrafen.

Voorwoord*

Alleen bij BA-eindwerkstukken en MA-scripties. Bevat eventuele dankbetuigingen of persoonlijke opmerkingen die buiten de lijn van het eindwerkstuk of de scriptie vallen.

Samenvatting*

- Moet zelfstandig leesbaar zijn en de belangrijkste elementen uit de hoofdtekst bevatten.
- Bevat elementen uit de inleiding (beknopte informatie over de wetenschappelijke aanleiding voor het onderzoek, onderwerp, vraagstelling, doelstelling en methode) en uit de conclusie (de belangrijkste conclusies en eventueel aanbevelingen).

Inleiding

Bestaat globaal uit drie delen:

- de wetenschappelijke aanleiding voor het onderzoek (aanleiding + onderwerp);
- de hoofdvraag (vraagstelling + doelstelling + methode + theoretisch kader), met daarbij ook de verantwoording van deze elementen;
- de (zeer) beknopte aankondiging van de opbouw.

Hoofdstukken

Bevatten de verschillende aspecten van het onderwerp (de deelvragen bij de vraagstelling).

Conclusies

- Dit onderdeel beantwoordt de vraag in de inleiding, verwijst naar de doelstelling, moet zelfstandig leesbaar zijn én direct volgen uit de eerdere hoofdstukken.
- Conclusies zijn bij voorkeur kernachtig geformuleerd (eventueel aangevuld met toelichting).
- Eventueel kunnen nog enkele aanbevelingen volgen.
- Let op: het is ongebruikelijk om in de conclusie argumenten op te nemen die niet in de voorafgaande hoofdstukken voorkomen.

Noten (en literatuurverwijzingen)

Gaat het bij de verantwoording alleen om een literatuurverwijzing, dan krijgt deze een plaats in de lopende tekst: ‘Sjoer (1996, p. 31) beweert dat het exordium een onderbelicht onderzoeksgebied is.’ of ‘Het exordium is een onderbelicht onderzoeksgebied (Sjoer 1996, p. 31).’ Bevat de verantwoording meer dan alleen een literatuurverwijzing, dan wordt gebruik gemaakt van voet- of eindnoten; welke van de twee je gebruikt is een kwestie van smaak, maar vaker van voorschrift.

Bibliografie

In de bibliografie (zonodig onder te verdelen in ‘Handschriftelijke bronnen’, ‘Gedrukte bronnen’ en ‘Elektronische bronnen’) moeten alle bronnen worden opgenomen die in de tekst en/of de noten worden vermeld. In de bibliografie komen geen bronnen voor die niet in de hoofdtekst (inclusief noten en bijlagen) worden vermeld. Bronnen moeten volledig en alfabetisch geordend weergegeven worden volgens de praktijk in het vak (zie verder onder: Titelbeschrijvingen).

Bijlagen*

Bijlagen zijn een uitstekende manier om de kern van het werkstuk of de scriptie overzichtelijk en beknopt te houden. Relevante detailinformatie die niet noodzakelijk in de kern hoeft te worden opgenomen, komt in de bijlagen. (Denk aan de integrale weergave van enquêteresultaten, de transcriptie van een archiefstuk, een lijst met opvoeringen van een toneelstuk e.d.)

Bijlagen moeten zelfstandig leesbaar zijn en voorzien van een duidelijke titel.

De kerntekst moet ook zonder bijlagen te begrijpen zijn.

De kern van de scriptie bevat minimaal een keer een verwijzing naar elke bijlage.

Elke bijlage begint op een nieuwe pagina; de paginering in bijlagen loopt door.

4 Titelbeschrijvingen

Hanteer in ieder geval de volgende regel: titels van boeken en tijdschriften worden gecursiveerd.

Titelbeschrijvingen bij taalkundigen en taalbeheersers

Het grootste verschil tussen de titelbeschrijvingen van taalkundigen en taalbeheersers enerzijds, en letterkundigen en (kunst)historici anderzijds is, dat taalkundigen en taalbeheersers het jaar waarin een publicatie is verschenen tussen haken meteen na de naam van de auteur noemen, en letterkundigen en (kunst)historici achter de plaats van uitgave + uitgever of achter het nummer van de jaargang van het tijdschrift.

Hier volgen enkele voorbeelden van titelbeschrijvingen bij het gebruik van auteur-jaarverwijzingen in de lopende tekst bij taalkundigen en taalbeheersers. De voorbeelden hebben betrekking op de alfabetisch op auteursnaam geordende bibliografie.

Een boek (monografie):

Tindale, Ch.W. (2007). *Fallacies and argument appraisal*. Cambridge [enz.]:

Cambridge University Press.

Een boek (proefschrift):

Leeuwen, M. van (2015). *Stijl en politiek. Een taalkundig-stilistische benadering van Nederlandse parlementaire toespraken* (Proefschrift Universiteit Leiden). Utrecht: LOT Publications.

Een boek (bundel):

Eemeren, F.H. van, & Garssen, B. (red.). (2015). *Scrutinizing argumentation in practice* (Argumentation in context 9). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Een artikel uit een boek (bundel):

Haaften, T. van (2011). Parliamentary debate and political culture: The Dutch case. In T. van Haaften, H. Jansen, J. de Jong & W. Koetsenruijter (red.), *Bending opinion. Essays on persuasion in the public domain* (pp. 349-368). Leiden: Leiden University Press.

Een artikel uit een tijdschrift:

Hoeken, H., & Vugt, M. van (2014). Het bevooroordeelde gebruik van argumentatieschemaspecifieke criteria. Hangt argumentkwaliteit af van het standpunt van de gebruiker? *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 36(1), 87-105.

Een artikel uit een krant:

Heijden, C. van der (2011, 10 november). Als schapen. *De Groene Amsterdammer*, p. 25.

Titelbeschrijvingen bij letterkundigen en (kunst)historici

Enkele voorbeelden van titelbeschrijvingen bij het gebruik van auteur-jaarverwijzingen in de lopende tekst bij letterkundigen en (kunst)historici. De voorbeelden hebben betrekking op de alfabetisch op auteursnaam geordende bibliografie (de handschriften vormen daarop een uitzondering).

Een handschrift:

Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, 131 G 37.
Leiden, Universiteitsbibliotheek, Ltk. 2075.
Zürich, Zentrallbibliothek, C 96 (olim Zürich, Stadtbibliothek, 320).

Een boek (monografie of primair literair werk):

Antonides van der Goes, *De gelyke tweelingen. Kluchtig blyspel; uit de Menéchmen van Plautus getrokken*. Amsterdam: Johannes van den Berg, 1670.
Ex. Leiden, Universiteitsbibliotheek, 1253 G 14.
Grunberg, Arnon, *De man zonder ziekte*. 10e dr. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar, 2013.

Hogenelst, Dini, *Sproken en sprekers. Inleiding op en repertorium van de Middelnederlandse sproke* (Nederlandse literatuur en cultuur in de Middeleeuwen 16). Amsterdam: Prometheus, 1997. 2 dln.

Huizinga, Johan, *Herfsttij der middeleeuwen. Studie over levens- en gedachtenvormen der veertiende en vijftiende eeuw in Frankrijk en de Nederlanden*. Ed. Anton van der Lem. 26e dr. Groningen: Olympos, 2002.

Noem van vóór 1800 gedrukte werken altijd het gebruikte exemplaar.

Een boek (proefschrift):

Verbaan, Eddy, *De woonplaats van de faam. Grondslagen van de stadsbeschrijving in de zeventiende-eeuwse Republiek* (Proefschrift Universiteit Leiden.) Hilversum: Uitgeverij Verloren, 2011.

Een boek (bundel):

Buuren, A.M.J. van, H. van Dijk, O.S.H. Lie [e.a.] (red.), *Tussentijds. Bundel studies aangeboden aan W.P. Gerritsen ter gelegenheid van zijn vijftigste verjaardag* (Utrechtse bijdragen tot de mediëvistiek 5). Utrecht: HES, 1985.

Een artikel uit een boek (bundel):

Dijk, H. van, ‘Als ons die astrominen lesen. Over het abel spel “Vanden Winter ende vanden Somer”’. In: A.M.J. van Buuren, H. van Dijk, O.S.H. Lie [e.a.] (red.), *Tussentijds. Bundel studies aangeboden aan W.P. Gerritsen ter gelegenheid van zijn vijftigste verjaardag* (Utrechtse bijdragen tot de mediëvistiek 5). Utrecht: HES, 1985, pp. 56-70.

Een artikel uit een tijdschrift:

Oosterman, J.B., ‘Maerlant bewerkt. Over “Die clausule van der Bible” en een berijmd gebed’. In: *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 108 (1992), pp. 143-155.

Een artikel uit een krant:

Etty, Elsbeth, ‘Op weg naar de jaren nul. Debuut van Thomas van Aalten’. In: *NRC Handelsblad* 24 maart 2000.

Websites en cd-roms voor taalkundigen, taalbeheersers, letterkundigen en (kunst) historici

Als onderdeel van de bibliografie komt steeds vaker ook een zogenoemde ‘webliografie’ voor, waarin de geraadpleegde webpagina’s worden opgesomd. De titelbeschrijvingen van websites blijven onveranderd identiek aan gedrukte bronnen, maar je moet er ook bij vermelden om wat voor soort bron het gaat en op welke datum je de website hebt geraadpleegd. De datum van raadpleging gaat vooraf aan het internetadres, waarbij het internetadres tussen <...> staat.

Voorbeelden:

Homepage Opleiding Nederlandse Taal en Cultuur, 26 augustus 2014,
<<http://www.hum.leidenuniv.nl/nederlands>>.

Kessel, A. van, 'Hun blijven "hun" zeggen (en Nijmeegse taalwetenschappers begrijpen dat wel)'. In: *Neder-L*, Februari 2010, Bulletin 1002.a, Col. 1002.06, 24 februari 2013, <<http://www.neder-l.nl/>>.

Moor, Wam de, 'De verschrikkelijke grootmoeder. W.F. Hermans in zijn jeugd en in de west'. In: *De Tijd* 4 oktober 1969, 1 september 2014, <<http://kranten.delpher.nl>>.

Voor cd-roms gelden dezelfde regels, alleen ook hier de mededeling, dat het om een cd-rom gaat:

Dutch Printer's Devices. Cd-rom. Den Haag: Koninklijke Bibliotheek, 1991.

Verwijzingen naar afbeeldingen (voornamelijk voor kunsthistorici):

Adriaen van de Velde, *Landschap met hut*, gedateerd 1662, 23 x 45 cm (Parijs, Louvre, inv.nr. 1916).

of als je de afmetingen niet kent en er geen signatuur en datering is:

Johannes Jelgerhuis, *De boekwinkel van Pieter Meijer Warnars in Amsterdam*, ca. 1820 (Amsterdam, Rijksmuseum).